

G. Ez dugu behar *Andredena Maria* ohoratu *Aingueruac* eta *Sainduac* baino *guehiago*?

I. Bai, ceren den Jaincoaren Ama, eta ceren duen hain dignitate eta *saindutasun* handia eta *mira-garria*.

G. Ama *Biryina Sainduaren* ondoan, cein *Saindu* behar ditugu *bereciqui* ohoratu?

I. Gure *Aingueru Goardianoac*, gure *Patroin Sainduac*, gure *herrietaco Patroinac*, &c.

G. Certan *erakhutsi* behar dugu *bereciqui Biryina Sainduari* eta *bertce Sainduei* *bihurtcen diotegun* ohorea?

I. Hec bere *berthutetan* imitatcean, eta gure *be-hartetan* eta *escasietan* hequin laguntça *galde-guitean*.

G. Ez *detçaqueguque* halaber ohora *Sainduen Erlequiac*?

I. Bai, ceren hec bai dire *Izpiritu Sainduaren* *Templu* içatu den *gorphutz* baten *hondar pre-ciatuac*.

G. Ez ditugu behar ohoratu *lekhu Sainduac*, nola bai dire *Caperac*, *Hilerriac*?

I. Bai, ceren hec bai dire *confecratuac* *cerbitçu* edo *emplegu* *saindu* *batçuetacotz*.

G. Ez *laiteque* *Idolatria* bat *Jesu-Christoren Biryina Sainduaren*, eta *Sainduen* *Imagi-nac* ohoratcea?

I. Ez, ceren ez bai dire hec ohoratcen hetan *seina-latuac* edo *errepresentatuac* diren *Sainduac-ga-tic* baicen.

G. Othoitz eguin *deçoquegute* *Sainduen* *Ima-ginei*?

I. Ez , hori laiteque supersticione bat.

G. *Cergatic yartcen gara bada belhaurico hequin aircunean ?*

I. Ceren imagina hequin bidez ohoratcen bai ditugu hec orhoit arazten gaituzten Sainduac.

Lehenbico Manamenduaren seguida.

G. **C***Ein da Jaincoaren lehenbicico Manamenduac manatcen darocun bi-garren gauça ?*

I. Hura da , Jaincoa osloqui eta perfetqui onhestea eta maitatcea.

G. *Cer eguin behar da Jaincoa perfetqui maitatceco ?*

I. Maitatu behar dugu gauça gucien gainetic.

G. *Nola maita deçaquegu Jaincoa gauça gucien gainetic ?*

I. Gure lan , eguindura , eta accione guciac haren placera-gatic eguinez , eta hari damu edo ofentfaric eguin deçoquetan gauça guciei ihez eguinez.

G. *Noiz eguin behar guinituzque Jaincoaren amudiozco Actac ?*

I. Goicean , arraxean , eta ahalic maicena.

G. *Eguicu Jaincoaren amodiozco Acta bat.*

I. Ene Jaincoa , maite çaitut neure bihotz guciac gauça gucien gainetic , ceren çu baitçara osloqui maitagattia eta ahala perfeta.

G. *Cer debecatcen darocu Jaincoaren lehenbicico Manamendu hunec ?*

I. Debecatcen darocu creaturen alderateco amo-

dio itsu eta soberaniazco gucia.

HIRUR - GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren bi-garren Manamenduaz.

G. **E** *Eraçu Jaincoaren bi-garren Manamenduaz?*

I. Arneguric, cinic, edo yuramenturic banoqui eta premia gabe ez duguigula.

G. *Jaincoac cer debecatcen du bi-garren Manamendu hortaz?*

I. Debecatcen du yuramenturic banoqui eguitea.

G. *cer da yuramentu eguitea?*

I. Hura da lekhucotçat hartcea Jaincoa edo cembait creatura, aincinatcen dugun gauçaren edo solasaren gainea.

G. *cer da yuramentua banoqui eguitea?*

I. Hura da necesitateric, beharric, edo premiatic gabe, yuramentu eguitea.

G. *Bertcei premiatic gabe yuramentu eraguiten diotenec ez dute bekhaturic eguiten?*

I. Bai, bekhatu eguiten dute.

G. *Jaincoac cer manatcen darocu Manamendu huntaz?*

I. Lehenbicoric Jaincoaren Icen sainduarentçat errespetu handi bat içaita : bi-garrenecoric, eguin ditugun botuen complitcen.

G. *cer da botua?*

I. Botua da Jaincoari emaiten diogun promes bat, ceinaz obligatcen baicara cembait obra onen eguitera Jaincoaren edo cembait Sainduen ohoretan.

G. Jaincoaren gogoraco gauça bat da botuen eguitea?

I. Bai, bainan ez dire botuac arinqui eguin behar.

LAUR - GARREN LECCIONEĀ.

Jaincoaren hirur-garren Manamenduaz.

G. **C**Ein da Jaincoaren hirur-garren Manamendua?

I. Igandeac beguita eta santifica detçagula.

G. Manamendu huntan cer manatcen çaicu?

I. Manatcen çaicu igandeac sailduqui iragan detçagula.

G. cer eguin behar da Igandeac sailduqui iragiteco?

I. Egun hura iragan eta emplegatu behar da Jaincoaren cerbitçuan, nekhaçale lanic eguin gabe.

G. cer eguin behar da egun hura Jaincoaren cerbitçuan emplegatceco?

I. Meça osso bat entçun behar da, Eliçaco Officio dibinoetan causitu, eta gaineraco demboran obra onen eguiten hari.

G. cer aditcen daçu egun hartan eguin behar ez diren nekhaçale lanez?

I. Aditcen tut bereciqui nekhaçalec bere biciaren irabasteco eguiten dituzten escu lanac.

G. ceri guehienic ihez eguin behar çayo egun hartan?

I. Bekhatuari, eta bekhatu eraguin ahal deçaque guten gauça guciei.

BORTZ-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren laur-garren Manamenduaz.

G. **E** Rraçu Jaincoaren laur-garren Manamendua.

I. Gure burasoac, eta aitecineco çaharrac ohora detçagula.

G. *Manamendu hunec cer manatcen darocu?*

I. Manatcen darocu maïta detçagula gure burasoac, eta errespetu ekhar deçotegula.

G. *cer manatcen darocu oraino?*

I. Gure burasoac obedi eta bere beharretan lagun detçagula.

G. *Manamendu hunec ez darocu manatcen gure burasoac baicic nihor ohoratcea?*

I. Bai, manateen darocu ohora detçagula eta obedi gure Eliçaco aiteindariac eta bertce buruçaguiac.

G. *cer errecompentsa edo sari Jaincoac escaïni diote Manamendu hau beguiratcen dutenei?*

I. Bicitce luce eta dohaxu bat mundu huntan baldin conbeni bada, eta bicitce dohaxuago bat bertcean.

G. *Cer dakharque oraino Manamendu hunec?*

I. Huntan sarthuac dite burasoen eguinbideac bere hautren alderat, eta Nausien eta etheco Andreenac bere sehien alderat.

G. *cein dire sehien eguinbide principalac bere Nausien eta etheco Andreen alderatecotz?*

I. Obligatuac dire hequin errespetatcera eta obeditcera.

G. certara dire oraino obligatuac ?

I. Lehenbicitoric, hequin ontasunaren contserbatcera, berea balute beçala; bi-garrenecoric, etchean ikhusten edo aditcen dutenic behinere ez etraitera.

G. cein dire Nausien eta etheco Andreen eguinbide principalac bere sehien alderat ?

I. Lehenbicitoric, çor diote bere soldata; bi-garrenecoric, correytu behar tuzte eta exemplu ona eman behar diote.

G. cembat maneraz Nausiec bekhatu eguiten dute bere sehien alderateco eguinbidetan ?

I. Laur maneraz: 1.º Hec Catichimara ibil arazteco artha ez içanez, eta hec Sacramenduetara hurbil-araci gabez.

2.º Igandetan eta Bestetan hec-trabaila araciz egun Saindu hetan cilhegui ez diren lanetan.

3.º Hec bere eritasunetan abandonatuz eta ez lagunduz.

4.º Hei bere soldata gueldituz.

SEI-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren bortz-garren Manamenduaz.

G. C *Ein da Jaincoaren bortz-garren Manamendua ?*

I. Nihor hil, ez desira ez deçagula.

G. cer debeatcen darocu Manamendu hunec ?

I. Debeatcen darocu gure autoritatez edo bothe-rez gure lagunaren biciari asperrcea.

G. Ez du deus bertceric debeatcen ?

I. Bai, debeatcen da alde guciz gure lagunari

gaixqui eguiteco gogoa eta chedea.

G. *Certan eguin daquique lagunari gaixquia?*

I. Bere gorphutcean, edo bere Ariman.

G. *Nola eguiten çayo gaixqui bere gorphutcean?*

I. Colpe emanic, colpaturic, edo hilic.

G. *Nola eguiten çayo gaixquia bere Ariman?*

I. Contseilu gaichtoz, eta exemplu gaichtoz.

G. *cer eguin behar du bere lagunari contseila gaichto cembait eman diotenac?*

I. Berehala hartaric haina guibelatu behar du.

G. *Bortz-garren Manamenduac ez du deus bertceric debecatcen?*

I. Bai, debecatcen ditu colera edo hasarratcea, herra, mendecua, inyurioac, calumnia, eta medisentcia.

G. *certara da obligatua bere lagunari gaixqui, edo bidegabe eguin dioena?*

I. Bere ahal gucian hari eguin dioen bidegabe guciaren erreparatcera.

ÇAZPI-GARREN LECCIONEIA.

Jaincoaren sei - garren Manamenduaz.

G. **E** *Rraçu Jaincoaren sei - garren Manamendua?*

I. Haraguiusco obraric ezcontçaz campoan gogoz ez obraz ez daguigula.

G. *cer debecatcen du sei-garren Manamenduac?*

I. Debecatcen tu lohiqueriaco bekhatu guciac, eta hartara darontsaten gauçac edo hei occasione emaiten diotenac.

G. *cembat guisaz eguiten da bekhatu Mana-*

mendu hanen contra?

I. Hirutez, gogoz, hitcez, eta accionez edo obraz.

G. *cein dire gogoz bekhatu eguiten dutenac?*

I. Hec dire gogoeta liçunac, edo desircunde eta guicia gaichtoac gogoan bere nahitara atchiquitcen dituztenac.

G. *cein dire hitcez bekhatu eguiten dutenac?*

I. Hec dire hitz ahalque gabeac, liçunac eta bi sentfutacoac erraiten dituztenac.

G. *cein dire accionez edo obraz bekhatu eguiten dutenac?*

I. Hec dire behatce, edo uquitce, edo bertce cembait accione liçun eta deshonest bere gainean edo bertce norbaiten gainean eguiten dutenac.

G. *Manamendu hunec ez du debecatcen lohiqueria baicic?*

I. Bai, debecatcen du oraino hartara darontfaten gauça guciac, hala nola sobra edatea eta yatea, ahalque gabien edo libertinen hantatcea, biluzqui edo modestia gabe bezritua ibiltcea, &c.

G. *cein da Manamendu hunec guchienen manatcen darocun berthutea?*

I. Hura da Castitatea.

G. *cer da castitatea?*

I. Castitatea da berthute bat axeguin deshonest eta liçunetarie urruntcen gaituena.

G. *Guiristino guciac obligatuac dire axeguin liçun eta deshonest gucien higuincera?*

I. Bai, guciac hartarat obligatuac dire.

G. *cer gatic dire hartarat obligatuac ?*

I. Ceren diren guciac Jesu-Christoren miembroac,
eta Izpiritu Sainduaren Templuac.

ÇORTCI-GARREN LECCIONEIA.

Jaincoaren çazpi - garren Manamenduaz.

G. **C** *Ein da Jaincoaren çazpi-garren Mana-*
mendua ?

I. Deus-ebats , edo bertcerena iduc ez deçagula.

G. *cer debecatcen du Manamendu hunec ?*

I. Debecatcen du lagunaten ontasuna inyustuqui
hartcea.

G. *cer debecatcen du oraino ?*

I. Debecatcen du oraino lagunaten ontasuna idu-
quitcea hanc nahi gaberie , edo haren boronda-
tearen contra.

G. *cembat guisatara hartcen da maicenie bert-*
ceren ontasuna ?

I. Bortz guisatara.

G. *cein guisa da lehena ?*

I. Hura da bertcerena bortchaz hartcea , hala egui-
ten dute ohoinec.

G. *cein da bi-garren guisa ?*

I. Hura da bertcerena fineciac hartcea , hala eguiten
dute sehiee , etchetiarrec , eta bertce ichilio
ebasten dutenec.

G. *cein da hirur-garren manera ?*

I. Hura da bertcerena hartcea maleciac eta trom-
periaz , hala eguiten dute saltcen duten mar-
chandicetan trompatcen eta enganatcen du-
renec.

G. cein da laur-garren manera ?

I. Hura da bertcerenaz yabetcea , hala eguiten dute hauci makhurrac , eta çucen contraco compenfacioneac bata bertcerentçat eguiten dituztenec.

G. cein da bortz-garren manera ?

I. Hura da prestamu cilhegui ez direnetaric irabacia edo probetchua hartcea , usuratiec edo lucrarietec eguiten duten beçala dirua intrefean edo bahicuntçan atchiquiz , &c.

G. cembat maneraz atchie daiteque çucen contra bertceren ontasuna ?

I. Iduquitcen da bertcerena printcipalqui lau guifatara.

G. Erraçu lehena.

I. Hura da hartu duguna ez bihurtcea.

G. Erraçu bi-garrena.

I. Hura da çor eguinac ez pagatcea.

G. cein da hirur-garrena ?

I. Hura da languilei edo sehiei bere faria ez emaita.

G. Laur-garrena ?

I. Hura da çor çayotenei detchima ez pagatcea.

G. Asqui da cofesatcean erraitea bertceren ontasuna hartu dugula ?

I. Ez , ahalic lasterrena bihurtu behar da bertcerena , edo ecin deçaquenac behar du içan bihurtceco gogo eta chede eguiazco bat.

G. Çazpi-garren Manamenduaren complitceco asqui da bertceren ontasuna ez hartcea ?

I. Ez , batbederac eman behar diote oraino bere ontasunetic pobrei bere indarren arabera.

BEDERATCI-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren çortci-garren Manamenduaz.

G. **E** Rraçu Jaincoaren çortci-garren Manamendua.

I. Lekhucotasun faltoric , eta gueçurric erran ez detçagula.

G. *Cer debecatcen du Manamendu hunec ?*

I. Debecatcen tu bereciqui hirut gauça.

G. *Cein dire ?*

I. 1.º Gueçurra. 2.º Lekhucotasun faltsoa. 3.º yuyamendu arina edo temerarioa.

G. *Cer da gueçurra erraitea ?*

I. Hura da gogoan duenaren contra mintçatcea.

G. *Bada aëmboraric edo occasioneric gueçurra erraitea cilhegui denic ?*

I. Ez , gueçurra erraitea ez da behinere cilhegui.

G. *Cer da lekhucotasun faltsoa ?*

I. Hura da yusticiara lekhuco deithua denean , han eguia ez erraitea.

G. *Lekhucotasun faltsoa erran duena certara da obligatua ?*

I. Haren lekhucotasun faltsoac lagunari eguin dioen bidegabe guciaren erreparatceta.

G. *Cer da yuyamendu arina edo temerarioa ?*

I. Hura da bere lagunaz funxic gabe gaixqui yuyatcea.

HAMAR-GARREN LECCIONEA.

Jaincoaren bederatci-garren eta hamar-garren Manamenduaz.

G. **C** Ein da bederatci-garren Manamendua ?

I. Bertceren senharric, edo emazteric desira ez detçagula.

G. *Cer debecatcen du Manamendu hunec?*

I. Debecatcen tu desira liçun eta deshonest guciac.

G. *Cein da hamar-garren Manamendua?*

I. Lagunaren ontasunari guticia ez gaquizcola.

G. *Cer debecatcen du hamar-garren Manamendua?*

I. Debecatcen ditu bertceren ontasuna çucen contra içaiteco guticia eta desira guciac.

G. *Cer da bertceren ontasunari çucen contra guticiatcea?*

I. Hura da haren bidegabetan ontasun hura nahit içaitea.

G. *Manamendu hunec ez du debecatcen bertceren ontasunaren guticia baicic?*

I. Bai, debecatcen du halaber batbederac bere ontasunarentçat duen amodio itsua eta sobetaniazcoa.

HAMECA-GARREN LECCIONEÆ.

Eliça Ama Sainduaren Manamenduez.

G. **S** *Albatua içaiteco asqui da Jaincoaren Manamenduen beguiratcea?*

I. Ez, behar dire bertce alde beguiratu Eliça Ama Sainduaren Manamendua.

G. *Cembat dire Eliça Sainduaren Manamendua?*

I. Badire sei.

G. *Erratçu.*

I. 1.º Igandetan eta bestetan Meça ossoa entçun decagula.

2.º Manamenduzco bestac beguita eta santifica
detçagula.

3.º Gure bekhatu guciac urthean behin bederen
cofesa detçagula.

4.º Bazcoz bederen Gorphuts saildua humilqui
errecibi deçagula.

5.º Garthac, biyiliac, eta garicuma osloqui ba-
rur detçagula.

6.º Orcitaletan eta larunbatean haraguiric yan
ez deçagula.

*Edo bertcela bertfutan Eliça Ama Sainduaren
Manamenduac dire hauc.*

1.º Meça Saindua entçun eçaçu,
Besta, igandetan debotqui.

2.º Eta bestac beguita çatçu
Manamenduzcoac sailduqui.

3.º Bekhatnac cofesa çatçu
Urthean behin osloqui.

4.º Gorphutz saildua errecibi çatçu
Bazcoz bederen humilqui.

5.º Garthac, biyiliac barur çatçu,
Garicuma ere osloqui.

6.º Orcitalean yanen ez duçu
Ez larunbatean haragui.

*G. Obligatuac gara Manamendu hauquin gu-
cien beguiratcera?*

1. Bai, hartarat obligatuac gara bekhatu eguiteco
penaren azpian.

*G. Eliça Ama sailduac cer penaz punitecen tu
haren Manamendu sailduac beguiratcen ez
dituztenac, eta aguerian haren contra-alc-
hatcen direnac?*

I. Bere gorphutecetic khentcen tu, eta hori deitcen da escumicua.

G. *Certara obligatcen gaitu Eliçaren lehenbicico manamenduac ?*

I. Obligatcen gaitu Meça saindua osloa eta debotqui entçutera igandetari eta bestetan.

G. *Asqui da Meça entçutea igandetari eta bestetan ?*

I. Ez, ediren behar gara oraino Eliçaco oficio sainduetan, eta guristinoei emaiten çaitzen instruccionetan.

G. *Certara obligatcen gaitu Eliçaren bi-garren manamenduac ?*

I. Obligatcen gaitu manamenduzco besten sainduqui iragaitera eta pasatcera.

G. *Nola iragan behar dire bestac sainduqui ?*

I. Lehenbicicoric, nekhaçale lanic eguin gabe; bi-garrenecoric, egun saindu hec Jaincoaren cerbitçuan iraganez, eta obra onac eguinez.

Eliça Ama Sainduaren Manamenduen seguida.

G. **E** *Liça sainduac cer manatcen du hirugarren Manamenduaz ?*

I. Gure bekhatu guciac urthean behin bederen cofesatcea, behar diren disposicioneeequin.

G. *Cein demboraz behar da cofesatu ?*

I. Bazco demboran.

G. *Haurrec cer adinetan behar dute cofesatu ?*

I. Jaincoa bekhatu mortal batez ofentsatceco gai direnean.

G. *Certara*

G. *Certara obligatcen gaitu Eliçaco laur-garren manamenduac?*

I. Adimenduaren adina ardietsi duten guiristino guciac obligatcen tu urthean behin bederen Bazcoz behar diren disposicionequin gorphutz sailndua errecibitcera.

G. *Non eguin behar da communione sailndu hura?*

I. Barbedera dagoen herrian, baldin ez badu bertcetari errecibitceco permissionea Aircindarien edo superioren-ganic.

G. *Haurrec cer adinetan behar dute gorphutz sailndua errecibitu?*

I. Bere Artçainec edo Aircindariet hartaco gai causitcen dituztenean.

G. *Cer manatcen du bortz-garren manamenduac?*

I. Barur gaitecila garçuman, gartha demboretan, eta Eliçac manatcen duen besta besperetan.

G. *Certara obligatcen gaitu Eliçaren sei-garren manamenduac?*

I. Ortçiraletan, larumbatetan, eta Eliçac manatcen duen bertce egunetan urinic eta haraguiric ez yatera.

HAMABI-GARREN LECCIONEIA.

Bekhatuez yeneralqui.

G. *Er da bekhatua?*

I. Bekhatua da Jaincoaren legueari ez obeditea.

G. *Cembat bekhatu fuerte dire?*

I. Badire bi fuerte, originala eta actuala.

G. *cer da bekhatu originala?*

I. Hura da bekhatu bat, ceinarequin contcebitcen baicara, eta ceinaz gure lehenbicico Aita Adamec eguin baicaitu faltaduri Jaincoari ez obeditzeaz.

G. *Cer da bekhatu aċtuala ?*

I. Hura da guero gure nahitara eguiten duguna adimendura heldu garen ondoan.

G. *Cembat guisatara eguiten da bekhatu aċtuala ?*

I. Laur guisatara, gogoz, hitcez, accionez edo obraz, eta huts eguinez edo omifionez.

G. *Cer erran nahi da, huts eguinez edo omifionez ?*

I. Erran nahi da eguin behar guinduen, edo eguin ahal guineċaquena ez eguinez.

G. *Cembat bekhatu aċtual ſuerte dire ?*

I. Badire bi ſuerte, bekhatu mortala, eta beniala.

G. *Cer da bekhatu mortala ?*

I. Hura da bekhatu bat, ceinac gal arazten bai darocu Jaincoaren gracia ſaindutzen gaituena, eta mereci arazten bai darocu ſeculaco ifernua.

G. *Bekhatua noiz da mortala ?*

I. Noiz ere materia handia bai da, eta borondate oſſo eta perſet batequin eguiten bai dugu.

G. *Cer da bekhatu beniala ?*

I. Hura da bekhatu bat, ceinac gal arazten ez darocularic atren Jaincoaren gracia ſaindutzen gaituena, halaric ere hozten eta ſlacatcen bai dugure baithan gracia hura, eta mereci arazten bai darozquigu dembora bateraco penac.

G. *Noiz ez da bekhatua benial baicic ?*

I. Noiz ere materia chumea bai da, edo ez bai dugure contſentimendua oſſoqui emaiten.

HAMAHIRUR-GARREN LECCIONEA.

Bekhatsu capitalez edo buruçaguiez.

G. *C Embat dire bekhatsu capitalac ?*

I. *C* Badire çazpi, ceinac bai dire, orguilua, abaricioa, luxurioa edo lohiqueria, inbidia, gormandiça, colera edo hasarredurra, eta alferqueria.

G. *Cergatic bekhatsu horiec deitzen tutçu buruçaguiac ?*

I. Ceten horiec bai dire berrce bekhatsu gucien ithurriac eta ethorquiac.

G. *Cer da orguilua ?*

I. Orguilua da batbederac bere buruarentçat duen amodio soberaniãzcoa, ceinac emaiten bai dio bere baithan fidantcia, eta bertceac baino guehiago bere burua atchic arazten bai dio eta estima arazten.

G. *Cer da abaricioa ?*

I. Abaricioa da mundu huntaco ontasunentçat eta bereciqui diruarentçat dugun amodio soberaniãzcoa eta estacamendua.

G. *Cer da luxurioa edo lohiqueria ?*

I. Hura da caltiratearen contraco axeguintentçat içaiten den lehia, guticia, edo amodio itsua eta çucen contracoa.

G. *Bekhatsu horrentçat higuintça handia behar dugu içan ?*

I. Bai, ceten horrec galtcen eta corumpitcen baiçaitu gorphutcean eta arimaz.

G. *Cer da inbidia ?*

I. Inbidia da gure lagunaren ontasunaz damu icaitza, harenac gurea gutitcen balu beçala.

G. *Cer da gormandiça ?*

I. Gormandiça da edateco eta yateco guticia eta lehia sobratua.

G. *Cein da gormandiça maicenic eguiten dena eta perilosena ?*

I. Hura da horditcea.

G. *Cein dire hordiqueriaren seguida ikharagarrienac ?*

I. Hec dire adimenduaren tontodura, bruitac phiztea, eta lohiqueria edo luxurioa.

G. *Cer da colera ?*

I. Hura da arimaren bicitasun handi bat, ceinac lehiazten baicaitu mendecatcera bertcet e-guin darozquiguten inyurioez, gaixquiez, eta bidegabez.

G. *Cer da alferqueria ?*

I. Alferqueria da Jaincoaren gaucentçat eta gure e-guinbidentçat dugun higuintça edo naguitasun bat.

HAMALAU-GARREN LECCIONEA.

Berthutez.

G. *C Er da Guiristinotasuneco berthutea ?*

I. *C* Hura da unguiaren eguiteco ahala eta erraichtasuna, ceina ardiesten bai dugu Jaincoaren graziaz.

G. *Cembat Guiristinotasuneco berthute fuerte dire ?*

I. Badire bi fuerte ; berthute moralac, eta berthute theologalac.

G. *Cembat dire berthute moralac ?*

I. Badire hainitz , hala nola prudentcia , yusticia , temperantcia , dulcetasuna edo emetasuna , humilitatea , modestia , eta horrelaco bertce hainitz.

G. *Berthute horiec cergatic deitzen tutçu moralac?*

I. Ceren hec bai dire gute accionen erreguelac.

G. *Cembat dire berthute theologalac?*

I. Badire hirur ; fedea , esperantça , eta caritatea.

G. *Cergatic deitzen dire theologalac?*

I. Ceren hec Jaincoari berari uquitcen baitçaizco.

G. *Esplika eta cheha çaqu guehiago errepusta hori.*

I. Fedea uquitcen çayo Jaincoari eguia soberanoari beçala : Esperantça , gure azquen finari eta gure dohaxutasun soberanoari beçala : Caritatea , içaite perfetenari eta gure amodioa guehienic mereci duenari beçala.

G. *Cer da fedea?*

I. Fedea da berthute bat , ceinaren bidez cinez eta fermuqui sinhesten bai ditugu Jaincoac bere Eliçari eçagut-araci diozcan gauça guciac.

G. *Eguçu fedezco Añta bat.*

I. Ene Jaincoa , sinhesten dirot cinez eta fermuqui Eliçac sinhesten eta irakhasten dituen gauça guciac , ceren çuc hari irakhatfiac bai dire ; eguidaçu , othoi , gracia sinheste hortan biñteeco eta hiltceco.

G. *Cer da esperantça?*

I. Esperantça da berthute bat , ceinaren bidez aste bai dugu içanen dagula mundu huntan Jaincoaren gracia , eta bertcean Patabisua Jesu-Christoren mercecimenduen berthutez.

G. *Eguçu esperantçazco Añta bat.*

I. Ene Jaincoa , esperantça dut Jesu-Christo gure Yaunaren

- merrecimenduen berthutez , emanen darotaçula egun bat-
tez çure Parabisuco gloria saildua , eta mundu huntan
harat bedateco behar dirudan gracia guciac , ceren çu
aguindu bai darozquigutçu , eta çu baitçara guciç ona
eta çure hitçaren atchiquitcera leyala.

HAMABORTZ-GARREN LECCIONEA.

Caritateaz.

G. *Er da Caritatea ?*

I. *Caritatea da berthute bat , ceinaren bidez
maite bai dugu Jaincoa bere amoreac-gatic gauça
guciac baino guehiago , eta gure laguna gure
buruac beçala Jaincoaren amoreac-gatic.*

G. *Nola behar da Jaincoa maitatu ?*

I. *Gure bihotz guciac , gure arima guciac , eta
gure indar guciç.*

G. *Nola behar da maitatu gure laguna ?*

I. *Maitatu behar dugu gure buruac maite ditu-
gun beçala.*

G. *Cer da laguna maitatcea gure buruac maitat-
cen tugun beçala ?*

I. *Hari desiratcea , eta içan araztea gure eguin aha-
lean gureçat nahi guinituzquen beçalaco on
eta ungui berac.*

G. *Gure etsaien maitatçerat ere obligatuac gara ?*

I. *Bai , Jesu-Christo gure Jaunac eguin du hartaz
Ebanyelio sailduan berariazco manamendu bat.*

G. *Eguitçu caritatezco Añta bat.*

I. *Ene Jainco , maite çaitut ene bihotz guciac eta gauça gu-
cien gainetic , ceren çu baitçara guciç maitagarria eta
ahala perfeta ; maite dut halaber ene laguna nere buru
beçala çure amoreac-gatic.*

G. *Obligatuac gara fedezco Añac , esperanti-*

çazcoac; eta caritatezcoac eguitera?

I. Bai, hartarat obligatuac gara, eta eguin behar ditugu ahalic maicena.

HAMASEI-GARREN LECCIONEA.

Religioneaz.

G. *C Er da Religionea?*

I. *C* Hura da berthute bat, ceinaren bidez Jaincoari errendatcen eta bihurtcen bai diogu gucien gaineco ohore bat, haren handitasun soberanoa dela causa.

G. *Cein dire Religionearen contraco bekhatuac?*

I. Supersticionea, eta Religione gabetasuna.

G. *Cer da supersticionez bekhatu eguitea?*

I. Hura da Jaincoari errendatcea eta bihurtcea haren gogoraco ez den ohore bat, edo bihurtcea creatura choil bati Jaincoari baicic çor etçayoen ohore bat.

G. *Cein dire supersticione fuerte printcipalac?*

I. Badire hirur; ohore gaindizcoa, edo gaixqui aditua, Idolatria, eta Magia edo Aztitasuna.

G. *Cer da ohore gaindizcoa?*

I. Hura da Jaincoa ohoratu nahi içaita practica edo obra banoez eta alferrez, edo Eliça Ama Sainduac aprobatcen ez dituenetz.

G. *Cer da Idolatria?*

I. Hura da Jaincoari baicic choilqui çor etçayoen ohorea creaturei bihurtcea.

G. *Cer da Magia, edo Aztitasuna?*

I. Hura da deabrua lagun deithuric edo harequin patu eguinic magicienec edo aztiec haren-ganic

icaiten daten bothere eta indar estrainio bat.

G. *Cer da Religione gabetasuna?*

I. Hura da bekhatu bat, ceinaz desohoratzen bai da Jaincoa bere baithan, edo harentzat consecratuac diren gaucetan.

G. *Cein dire bekhatu hau guehienic eguiten dutenac?*

I. Hec dire: blasfematçailleac, eta sacrilegioac eguiten dituztenac.

HIRUR - GARREN PARTEA.

Guiristinotasuneco eguinbideac ungui eguiteco bidez edo moyanez.

LEHENBICICO LECCIONE A.

Jaincoaren graciaz.

G. **C** *Ein dire Guiristinotasuneco eguinbiden ungui eguiteco bideac eta moyanac?*

I. Badire hirur; 1.º Jaincoaren gracia, 2.º Sacramendua, 3.º Othoitça.

G. *Cer da Jaincoaren gracia?*

I. Hura da gaineticaco dohain bat, ceina Jaincoac emaiten bai darocu guçiz ona icanez, eta Jesu-Christo gure Jaunaren mercecimenduez gure salbamenduaren eguiteco.

G. *Cembat gracia suerte dire?*

I. Badire bi suerte, gracia habituala, eta gracia actuala.

G. *Cer da gracia habituala?*

I. Hura da gaineticaco dohain bat, ceinae saildut-
zen baicaitu gure baitharatzen den beretic, eta

eguiten baicaitu Jaincoaren gogoraco.

G. *Gracia hau gal deçaquegu ?*

I. Bai, gaitcen dugu bekhatu mortal batez.

G. *Cer da gracia actuala ?*

I. Hura da Jaincoac ematen darocun barneco laguntça bat unguiaten eguiteco eta gaixquiari ihez eguireco.

G. *Nola ardietz ahal deçaquegu gracia hau ?*

I. Othoitzez Jaincoari galdetuz, eta Sacramendua maiz errecibituz.

G. *Jaincoaren gracia gabe othoitcie eguin deçaquegu ?*

I. Ez, Jaincoaren gracia atçartcen gaitu othoitze eguitera, eta othoitçac ardiesten darozquigu bertçe gracia berriac.

BI-GARREN LECCIONE.

Sacramenduez yeneralqui.

G. *Er da Sacramendua ?*

I. **C** Sacramendua da ecin ikhus daitequen gracia baten seinala agueri dena, Jesu-Christo gure Jaunac ordenatua gure arimen garbitceco eta gracia berhetceco.

G. *Cergatic dioçu Sacramendua dela seinala bat ?*

I. Ceren hanc eçagut-atazten bai darocun ecin ikhus daitequen gracia bat, berac gure arimetara ekhartcen darocuna.

G. *Cergatic dioçu seinala hura agueri dela ?*

I. Ceren gure sentisuez eçagutcen bai da, hala da ura bathayoan.

G. *Sacramenduec nondic dute gure arimen gara*

bitceco eta graziaz berhetceco berthutea?

I. Jesu-Christo gure Jaunaren passionetic eta heriotcetic.

G. *Sacramenduec ez darocute deus bertceric emaiten gracia baicic?*

I. Badire hirur Sacramendu, ceinec emaiten eta ekhartcer. bai darocute caractera; hec dire Bathayoa, Confirmacionea, eta Ordena.

G. *Cer da caractera?*

I. Caractera da seinale izpiritual bat gure ariman eçarria secular khenduco ez dena.

G. *Caractera ekhartcen duten Sacramenduac har daitezque bietan?*

I. Ez, ecin hec errecibi daitezque gure bician behin baicic.

G. *Cembat Sacramendu dire?*

I. Badire çazpi Sacramendu : 1º Bathayoa, 2º Confirmacionea, 3º Gorphutz sailndua, 4º Penitencia, 5º Annuntcioa, 6º Ordena, eta 7º Ezcontça.

HIRUR-GARREN LECCIONEIA.

Sacramenduez bat banazca. Bathayoaz.

G. *C Er da Bathayoa?*

I. **C** Bathayoa da Sacramendu bat, ceinac barkhatcen bai darocu bekhatu originala, eta eguiten baicairu guiristino eta Jaincoaren eta Eliçaren ume.

G. *Bathayoac ez du barkhatcen bekhatu originala baicic?*

I. Bai, barkhatcen tu bekhatu fuerte guciac.

G. *Ez da nihor Apheçac baicic bathayoa ahal de-
çaquenic ?*

I. Bai, behar orduan guciec bathaya deçaquete,
hala guiçonquieci nola emaztequieci.

G. *Bathayatceco cer eguin behar da ?*

I. Ur naturala eta hutla isuri behar da bathayatu
behar denaren burura, erraiten delaric dembo-
ra berean, *Bathayatcen çaitut Aitaren, eta
Semearen, eta Izpiritu Sainduaren icenean* ;
eta behar da içan Eliçac eguiten duenaren egui-
tceco chedea eta intentcionea.

G. *Certara obligatcen gaitu Bathayoa ?*

I. Jesu-Christo baithan sinhestera, eta deabruari,
haren pompei eta obrei errenuntciatcera.

G. *Cer da deabruari errenuntciatcea ?*

I. Hura da aguerian eta solemnelqui declaratcea
deabruaren banda uzten eta abandonatcen dugu-
la, Jesu-Christoren legue sainduaren azpian
yartceco.

G. *Cer aditcen duçu deabruaren pompez ?*

I. Aditcen dut munduco maximac eta banitateag.

G. *Cein dire deabruaren obrac ?*

I. Bekhatu fuerte guciac.

LAUR - GARREN LECCIONEA.

Confirmacioneaz.

G. *C Er da Confirmacionea ?*

I. **C** Confirmacionea da Sacramendu bat, cein-
nac emaiten bai darocu Izpiritu saindua bere do-
hainequin, eta gure biciaren arriscutan bada
ete Jesu-Christoren fedearen atchiquitceco eta
cofesatceco graciarequin.

G. Cergatic deitzen duçu Sacramendu hau Confirmacionea ?

I. Ceren hunec confirmatcen eta borthizten baicaitu bathayoan errecibitu dugun fedean , eta eguiten baicaitu guiristino perfet.

G. Cergatic dioça Confirmacioneac eguiten gairuela guiristino perfet ?

I. Ceren harc eguiten baicaitu fedean borthitzçago , eta emaiten bai darocu animo eta curaye guehiago.

G. Salbatua içaitecotz necessario da Confirmacioneco Sacramendua errecibitcea ?

I. Ez , bainan hura errecibitu gabe laçoqui egoiten direnec Jaincoa ofentsatcen dute , eta Sacramendu harc emaiten dituen graciaz gabetuac guelditcen dire.

G. Cer disposicionerequin errecibitu behar da Sacramendu hau ?

I. Behar da içan graciazco estatuan , eta yaquin behar dire fedezco mysterio principalac.

G. Cer eguin leçaque Confirmacioneco Sacramendua bekhatu mortaleco estatuan errecibi leçaquenac ?

I. Eguin leçaque Sacrilegio bat , eta ez leçaque errecibi lzpiritu Saindua.

G. Confirmacioneco Sacramendua behin errecibitu duenac bi-garrenean errecibi deçaque ?

I. Ez , ceren Sacramendu hunec emaiten bai du caractera , eta hau behin baino guehiagotan errecibitcen duenac eguiten du Sacrilegio bat.

G. Cer eguin behar da Confirmacionea errecibitu baino lehen ?

I. Cofefatu behar da , baldin eçagurcen badu bekhatu mortal cembait eguin duela.

G. *Confirmacionea errecibitu duenaren obligacioneac eta eguinbideac cein dire ?*

I. Hec dire Jesu-Christo gure Jaunaren fedea ahalqueric gabe atchiquitcea , eta haren Eban-yelio sailduco maximen seguitcea.

Confirmacionearen errecibitceco behar diren disposicione hurbilenez.

G. **C** *Er eguin behar da confirmatcera dohan demboran ?*

I. Hirur gauça. 1.º Yoan behar da Jaun Aphezpicuaren aitecinera arropa modestequin , eta han belhauticatu behar da , baldin berac bertcela manatcen ez badu.

2.º Beguiac iduqui behar dire beheitituac , burua chuchen , eta copeta agueria.

3.º Oihalezco banda bat atchiqui behar da escuetan.

G. *Disposicione horiec guciac gorphutcecoac dire , cein dire arimacoac ?*

I. Badire laur : 1.º Sacramendu hanc emaiten duen Izpiritu sailduaren errecibitceco desira eta guticia handi baten içaitera entseyatu behar da.

2.º Eguin behar dire fedezco Actac , beretiqui Sacramendu hunen eguiaren eta hunen efectuen edo seguiden gaineen.

3.º Eguin behar dire humilitatezco Actac , eçagutcen dugularic ez garela gai edo digne Sacramendu hunen errecibitceco.

4.º Eguin behar dire Izpiritu Sainduaren ganateco amodiozco Añac, hanc nahi duenaz gueroz ethorri gure-gana.

G. *Certarie beguiratu behar da confirmaturic heldu dena?*

I. Ez du escuez uquitu behar copeta, baina iguriqui behar du Jaun Aphezpicua laguntzen duten Aphezetarie batec chucatu dioen artean, edo copetan oihal cherrenda bat eman deçoquen artean.

G. *Cer eguin behar da Sacramendu hau errecibitu den ondoan?*

I. Laur gauça: 1.º Bere lekharic aldaratu behar da, eta belhaurico yarriric Jaincoari esquetrac eman eguin darocun graziaz.

2.º Hartu behar da gogo eta borondate on bat, ethorquicunerat Ebanyelioco maximen seguitceco, munduco yenden trufez, mezprecioez, eta persecucionez acholaric içan gabe.

3.º Galdeguin behar çayo Izpiritu sainduari othoi contserba deçala gue errecibitu dugun gracia, eta lehenago hil ere gaitecin hura seculan galduco dugun baino.

4.º Ez da ilkhi behar Eliçatic Jaun Aphezpicuac ceremonia gucia akhabatu, eta azquenean erraiten diren othoitçac erran dituzquen artetaino.

Confirmacioneco Sacramenduaren Ceremoniez.

G. **N** *Orc du Confirmacioneco Sacramenduaren emaiteco indarra?*

I. Jaun Aphezpicuec dute.

G. *Jaun Aphezpicuac Confirmacionea emaiten eguiten dituen ceremoniac cein dire ?*

I. 1.º Erraiten tu othoitz hainitz.

2.º Confirmatzen ditueni escuac buruaren gainean ecartcen diozcate.

3.º Confirmatzen dituenen copetan gurutcearen seinalea gantçutcen du Crisma sainduaz.

4.º Confirmatu dituenen emaiten diote çapartaco chume bana.

G. *Jaun Aphezpicuac cergatic erraiten tu othoitz hec ?*

I. Confirmatcera dohanen gana-Izpiritu saindua yauts arazteco.

G. *Cergatic escuac baru gainean ecartcen diozcate ?*

I. Erakhuftera emaiteco Sacramendu hau behar den beçala errecibitcen dutenen arimara heldu dela Izpiritu saindua.

G. *Cer da Confirmatuac gantçutcen diren Crisma saindua ?*

I. Hura da olibazco olio baltfamoarequin nahastua, Jaun Aphezpicuac ortcegun sainduz consecratua.

G. *Confirmatcean cer erakhuftera emaiten du olioac ?*

I. Nola olioac bai du hedatceco edo banatceco eta indarren emaiteco berthutea, hura da Izpiritu sainduaren graciac duen abundantziaren eta indarraren seinalea.

G. *Cer erran nahi da baltfamoac ?*

I. Hura da bere usain ona-gatic confirmatua den guirifinoac eman behar duen exemplu onaren seinalea.

G. Jaun *Aphezpicuac cergatic eguiten du cope-
tan gantçutuz gurutcearen seinalea?*

I. Erakhuſtera emaiteco confirmatua denac ez duela behar ahalcatu Jefu-Chriſto guruceficatuaren fedeā eta maximac atchiquitceaz eta ſoſtengatceaz.

G. cer erran nahi da Jaun Aphezpicuac confir-
matu duenari emaiten dioen çapartacoa?

I. Harc etakhustera emaiten du, confirmatua den guiristino bat prest egon behar dela afruntu, pena eta nahi gabe gucien sofritcera Jesu-Christo-gatic.

BORTZ-GARREN LECCIONEA.

Gorphutz fainduaz.

G. C Er da Gorphutz sainduaren Sacramen-
duq ?

I. Gorphutz saildua da Sacramendu bat, ceinetan edireiten bai dire eguiatzqui eta errealqui Jesu-Christo gure Jaunaren gorphutça, odola, Ari-ma, eta Jaincotasuna, oguiaren eta mahax-ar-noaren iduriaren edo itchuren azpian.

G. cer aditcen duçu oguiaren eta mahax-arnoa-
ren iduriez edo itchurez ?

I. Hec dire gure sentfuetan agueri direnac; nola
bai dire oguiaten eta arnoaren colorea, figura,
eta gustua.

G. *confecracione aren ondo an ez da guehiago guel-
ditcen oguiric eta arnoric?* **I.** *Ez,*

L. E. Z.

I. Ez, ogui gucia itçultcen eta aldatcen da Jesu-Christoren gorphutcera, eta arno gucia haren odolera.

G. Nola eguiten da itçultce eta maldantça hori?

I. Consecracionez itcen berthute mitagarriaz eta gucz puchantaz.

G. Ez da gorphutça baicic oguiaren iduriaren azpian, eta odola baicic arnoaren iduriaren azpian?

I. Bai, Jesu-Christo gucia osoa da hala oguiaren nola arnoaren iduri bakhorcharen azpian, eta halabet gucia osoa da, nahiz oguiaren, nahiz arnoaren, iduriaren parteric chumoren den bakhorchean.

G. Ostia saindua hausten denean, hausten da Jesu-Christo gure Jaunaren gorphutça?

I. Ez, ez da hausten oguiaren iduria baicic.

Gorphutz Sainduaren seguida.

G. **J**esu-Christo gure Jauna bertaco da Alda-
reco Sacramendu Sainduan?

I. Bere Aita Jainoari bere burua sacrificiotan ofritceco.

G. Ez da han bere Aita Jainoari sacrificiotan ofritua itçateco baicic?

I. Bai, han da oraino gure arimen yanhari itçateco Comunione sainduan.

G. Jesu-Christo gure Jaunac noiz eguiten da orde-
natuquen Gorphutz Sainduaren Sacramendua?

I. Orteegun Sainduz, bete Passionearen bezpetan.

G. Non eguiten da Sacramendu Saindu hau?

I. Aldarearen gainean Meça saildua erraiten.

G. *Cer da Meça?*

I. Meça da Jesu-Christoren Gorphutçaren eta odolaren sacrificio odol isuritic gabea, Apheçac Jaincoari ofritcen dioena oguiaren eta arnoaren idurien azpian.

G. *Beraz Gorphutz saildua Sacramendu bat da, eta sacrificio bat?*

I. Bai, bada bat eta bertcea; Sacrificio da, ceren Jesu-Christo han ofritcen bai da; eta Sacramendua da, ceren guc hartan parte dugun eta hura errecibitcen dugun.

G. *Meçaco sacrificioa bertcelacoa da eta diferente gurutceco sacrificioric?*

I. Ez, biçtima edo ostia bera da Jaincoari ofritcen çaioena hala gurutcearen gainean, nola aldarearen gainean ez dute diferentciatic haren ofritceco maneran baicic.

G. *Cer da diferentcia hura?*

I. Gurutcearen gainean biçtima edo ostia ofritua içan da odol isuriarequin, eta aldarearen gainean ofritcen da odol isuritic gabe.

Comunione sailduaz.

G. *C Er da comunionea?*

I. **C** Comunionea da Gorphutz sailduaren Sacramendua errecibitcea.

G. *Gorphutz saildua ungui eta dignequi errecibitceco behar ditugun disposicioneac cein dire?*

I. Badire bi suette; batçuec arimari uquitcen çaizconac, eta bertceac gorphutcecoac.

G. *cein dire arimaco disposicioneac?*

I. Badire hirur.

G. *cein da lehena?*

I. Lehena da bere contcientciaren frogatcea eta examinatcea, eta baldin bekhatuan bada, penitentciaco Sacramenduaren errecibitcea.

G. *Asqui da bekhatu mortalie bere baithan ez eçagutcea?*

I. Ez, içan behar da oraino bekhatu benialatea afeccioneric edo amodioric gabe.

G. *cer erran nahi da bekhatu benialaren amodioric gabe içaitea?*

I. Hura da chede eta borondate içaitea bekhatu benialic batere bere nahitara ez eguiteco.

G. *cein da arimaco bi-garren disposicionea?*

I. Hura da mahain saindura hurbiltcea fede bici batequin, esperantça cin eta fermu batequin, eta caritate berô batequin.

G. *cein da hirur-garrena?*

I. Hura da Gorphutz Sainduaren errecibitcea humilafunezco, adoracionezco, eta eçagutçazco sentimendu handi batequin.

G. *cein dire gorphutceco disposicioneac?*

I. Badire hirur principalac.

G. *cein da lehena?*

I. Hura da batur gaitcetarie içaitea, erran nahi da gauherdiz gueroz yan edo edan gabea, baldin Sacramendu hau biatiko beçala hartcen ez bada.

G. *cein da bi-garrena?*

I. Hura da atropa propiac eta modestac içaitea, Jesu-Christo errecibitcean dohainari got diogun

errespetu handia-gatic.

G. *Cein da hirur-garrena ?*

I. Hura da modestia eta errespetu ahalic handiena bere baitan erakhustea.

G. *Cer da Comunione indigne edo gaichto baten eguitea ?*

I. Hura da bekhatu mortaleco estatuan comuni-
niatcea.

G. *Comunione indigne baten eguitea bekhatu handia da.*

I. Bai, ecen hura da bere yuyamenduaren eta
condemnacionearen yatea eta edatea, eta sacri-
legio icarri baten eguitea.

Cer eguin behar den comuniatceracoan,
eta comuniatcean berean.

G. *C* *Ein dire comunione sailduaren aincinean
eguin behar diren Acta ?*

I. Badire bortz printcipalac, ceinac bai dire; Lehe-
na Fedezco Acta, 2° Humilitatezco Acta, 3°
Contricionezco Acta, 4° Amodiozco Acta,
Eta 5° Desircundezco Acta.

G. *Nola eguiten duçu fedezco Acta bat comunio-
nearen aincinean ?*

I. Jesu-Christo, ene Salbatçaille maitea, gorphutecco be-
guiez ikhusten banu baino fermuquiago, sinhesten du-
çu ceroni çarela nic errecibitueco çaitudana Aldareco
Sacramendua saildua errecibituean.

G. *Nola eguiten duçu humilitatezco Acta ?*

I. Ene Jaincoa, ez naiz batere digne çu sar-çaitecin ene
baitan, bainan erraçu choilqui hitz bat, eta ene arima
içanen da sendatua bere miseria gucieteric, çure baitan
dut ene esperantça gucia çarria.

G. Nola eguiten duçu contricionezco Añta?

I. Ene Jaincoa , barkhamendu esque nagotçu humilqui ene bekhatu guciez , damu dut eta urriqui çure amoreac-garie , ceren guciz ona çarelaric ofensatu çaitudan , eta harteen dut borondate fermu bat ez guchiago bekhatu ric eguiteco çure graciarequin batean.

G. Nola eguiten duçu amodiozco Añta?

I. Ene Jaincoa , maite çaitut ene bihotz guciatz , eta munduan maite ditudan gauça gucien gainetic.

G. Nola eguiten duçu desfircundezco Añta?

I. Çato , ene Jesus dibinoa , çato ene bihotcera , libra çaqu ene bihotça gaitz gucietaric , bethe çaqu çure dohainez eta çure graciez , çure errecibitceco desira eta guricia handi batequin dago.

G. Comuniatceracoan nola atchiqui behar da burua?

I. Atchiqui behar da gueldiric eta chuchen , aircinatu edo guibelatu gabe , eta higuitu gabe.

G. Nola behar dire beguiac iduqui?

I. Ez da behatu behar baterat eta bertcerat , eta ez beguiac atchiqui Apheça-ganat harmatuac ; bainan iduqui behar dire modestqui beheituac , edo ostia saindua-ganat itçuliac.

G. Nola behar da iduqui ahoa?

I. Ez sobra , ez gutiegui.

G. Nola behar da iduqui mihia?

I. Azpico ezpainaren gainerat aircinatutchea.

G. Ostia saindua errecibitu denean cer eguin behar da hartaz?

I. Urci behar da aphur bat mihiaren gainean , eta guero heçatu denean iretçi behar da errefpetu handi batequin.

G. Baldin ostia saindua aho gainari lotcen balit-

çayo, cer eguin behar laiteque ?

I. Behar laiteque handic emequitto mihiaz khendu erhieç nquitu gabe.

G. *comuniatcean nola behar da atchiqui dafaila ?*

I. Hedatu behar da halaco guisaz non baldin ostia faindua Apheçaren escuetarie etortcen halitz, ez bailiteque eroti behar arropen gainera eta ez lurrera, bainan bai dafailaren gainera.

G. *Comuniatceco aircinean edo ondoan ezpainac chucatu behar dire dafailaz ?*

I. Ez, hura ez da conbeni ez ungui, eta ez da hala eguin behar.

Cer eguin behar den comuniatu ondoan.

G. **C**Er eguin behar da comuniatu den ondoan?

I. **C**Yoan behar da bazter batetara, eta han egon behar da oren laurden bat bederen Jaincoari esquerren emaiten.

G. *Cer eguin behar da bizquitarte hartan ?*

I. Lehenbicicoric, adonatu behar da humilqui Jesu-Christo errecibituri heldu garena.

Bi-garrenecoric, erakhuitera eman behar diogu hura gure baithan içaiteaz dugun bozcarioa.

Hirur-garrenecoric, esquer handiac eman behar diozcagu, ceren ethorri den gure-gana, garelatic arten, hain deus gutiac.

Laur-garrenecoric, galdetu behar diozcagu behar ditugun gracia gutiac.

G. *Cer erran behar da comuniatu dutenean berehala Eliçatic ilkhiten direnez ?*

I. Bere debocione escasiaz atriscutan yartcea di-

rela bere comunione saindutic probetchuric
gabe guelditceco.

G. *Asqui da Jaincoari esquerren emaiten oren
laurden bat egoitea?*

I. Ez, behar da oraino gaineraco egun gucia ira-
gan eta pasatu ahalic sainduquiena.

Lehenbicico Comunioneaz.

G. **L** *Ehenbicico comunionearen eguiteco artha
handiarequin preparatu behar da?*

I. Bai, ceren hura bai da accione bat haguitz im-
portanta.

G. *cer gatic hala?*

I. Ceren hura bai da dohaxutafunezco ithurri bat,
baldin ungui eguiten bada, eta dohacabetafu-
nezco bat, baldin gaixqui eguiten bada.

G. *cer eguin behar da bere lehenbicico comunio-
nea ungui eguiteco?*

I. Behar da muga onez hartara preparatu.

G. *cer eguin behar da hartara preparatceco?*

I. Behar da, lehenbicicoric, eraman lehen baino
bicitce sainduago bat.

Bi-garrenecoric, hutsi eguin gabe bethi ibilli be-
har da Catichimara, yaquin behar diren gau-
çac han ikhastera.

Hirur garrenecoric, orhoitz onez, eta obra onac
maiz eguinez hartara disposatu behar da.

G. *Urtheco cein deimboraz da conbeni lehenbicico
comunionearen eguitea?*

I. Bazco bestetan.

G. *Non eguin behar da lehenbicico Comunionea?*

L. Bete herrico Eliça-nausian.

G. Jaun Erretoraren permissionea gabe eguin behar da ?

I. Ez , ceren hari bai dagoco yuyatzea nor den harraco gai edo capable.

SEI-GARREN LECCIONEA.

Penitentciaco Sacramenduaz.

G. *C* Er da Penitentciaco Sacramendua ?

I. *C* Penitencia da Sacramendu bat ; ceinac barkhatcen bai ditu bathayatuz gueroz eguin ditugun bekhatuac.

G. Cembat parte dire Penitentciaco Sacramenduan ?

I. Badire hirur parte ; Contricionea , Cofesioa , eta Satisfaccionea.

G. Cer da contricionea ?

I. Contricionea da bere bekhatuen damu eta utriqui bat , guehiago bekhatuic ez eguiteco borondate fermu eta chede cinezco batequin.

G. Cer da borondate fermu edo chede cina ?

I. Hura da ez guehiago bekhatuic eguiteco gogo , on eta eguiazco borondate bat.

G. Borondate fermu eta chede cinezco baten iqaitea necesario da ?

I. Bai , hura gabe ez da eguiazco conbertioneric , eta ez bekhatuen barkhamendutic.

G. Certan eçagutcen da borondate eta chede fermu hura ?

I. Bicitcea aldatcen denean , eta bekhatuaren ocacionei ihez eguiteco iqaiten den artha handian.

G. Cembat condicione behar tu içan Contricione on bateo ?

I. Behar tu laut : Içan behar da , lehenbicicoric , Surnaturala edo Ceruticacoa. Bi-garrenecoric , Barnecoa. Hirut-garrenecoric , Yenerala. Laur-garrenecoric , Soberanoa edo gucien gainecoa.

G. Cer da Contricione Surnaturala edo Ceruticacoa ?

I. Hura da bekhatuaz dugun dolorea , damua , eta urriquia , Izpiritu sainduaren mobimendu batetic , eta fedeac irakhasien datocun chede batetic heldu çaicuna , eta ez naturaleçazco mobimendutic edo chedetie heldu dena.

G. Cer da barneco Contricionea ?

I. Hura da bekhatuaren damu bat ez choilqui idurizcoa edo itchurazcoa eta ezpainetacoa , bainan bihotçaren erditie heldu dena.

G. Cer da contricione Yenerala ?

I. Hura da damu bat , eguin ditugun bekhatu gucietata hedatcen dena.

G. Bekhatu benialie baicio eguin ez duena hetaz cofesa daiteque contricionerie gabe ?

I. Ez , hetaz ere behar da içan contricionea , bertecela sacrilegio bat eguin laiteque ; hobe ere da orduan eta conbeni da cofesatcea bertce cembait bekhatu lehen cofesatuetaric , eta hartaz içaitea contricione on bat.

G. Cer da contricione Soberanoa edo gucien gainecoa ?

I. Hura da damu bat , ceinac higuin arazten bai datocu bekhatu gaitz fuette guciac baino guebiago.

G. *Cembat contricione dire?*

I. Badire bi suerte, Contricione perfeta, eta Contricione imperfeta, ceina deitzen bai da bertcela Atricionea.

G. *Cer da contricione perfeta?*

I. Hura da damu bat ceren ofentsatu dugun Jaincoa, ceren hura bai da guciz ona.

G. *Cer da contricione imperfeta edo atricionea?*

I. Hura da damu bat ceren Jaincoa ofentsatu dugun, ceina emaiten bai darocu ordenariozqui bekhatua cein itfusia den consideratceac edo eternitateco penen beldurrac.

G. *Cer condicione ičan behar du contricione imperfetac?*

I. Ičan behar tu bi condicione, lehen esplicatu direnez bertce alde.

G. *Cein dire hec?*

I. Lehenbicicoric, ičan behar da bekhatuic eguiteco borondateric gabe.

Bi-garrenecoric, behar da ičan barkhamenduaren esperantça, eta Jaincoa maithatcea hasi behar da yusticia guciaren ichurria beçala.

ÇAZPI-GARREN LECCIONE.

Cofesioaz.

G. *Er da cofesioa?*

I. **C** Cofesioa da Aphez aprobatu bati bere bekhatu guciac erraitea eta declaratcea, hequia absolucionea haren-ganic errecibitceco.

G. *Cein dire cofesione on baten eguiteco necesario diren condicioneac?*

I. Badire botrz.

G. *Cein da lehena?*

I. Lehena da bere contcientciaren examinatcea.

G. *Cein da bi-garrena?*

I. Bi-garrena da Jaincoa ceren ofentsatu dugun damu handi bat icaitea.

G. *Cein da hirur-garrena?*

I. Hirur-garrena da gure bekhatu guciac Aphez aptobatu bati cofesatcea.

G. *Cein da laur-garrena?*

I. Laur-garrena da ez guehiago bekhaturic eguiterco chede cin eta fermu baten hartcea.

G. *Cein da bortz-garrena?*

I. Bortz-garrena da Jaincoari eta gure lagunari satisfatceco borondate eta deliberacione eguiatzco baten hartcea.

G. *Obligatuac gara gure bekhatu gucién declaratcera?*

I. Bai, eta bekhatu mortal bat choilqui gorderec duenac sacrilegio bat eguiten da.

G. *Ea bekhatu bat mortala othe den dudan da-goena haren erraitera obligatua da?*

I. Bai, ceren Cofesotac hura yuyatu behar bai da.

G. *Cembait bekhatu bere nahiz cofesioan gorde luquena certara laiteque obligatua?*

I. Bere cofesionearen berriz hastera, eta bereciqui bere bekhatu haren estaltceaz eguin luquen crimaz edo bekhatu handiaz accusatcera.

CORTCI-GARREN LECCIONEÁ.

Satisfaccioneaz.

G. *C Er da Satisfaccionea?*

I. Hura da Jaincoari eta gure lagunari eguiten diogun erreparacione bat hari eguin diogun in-yurioaz.

G. *Cofesione on bat eguitecotz obligatuac gara deliberatuac içaitera Jaincoari eta lagunari satisfatcera ?*

I. Bai, eta hori gabe ez dugu errecibitcen absolucioeric edo barkhamenduric.

G. *Ordean absolucioea içan dugun ondoan, eta bekhatuac barkhatu çaizquigun ondoan, obligatuac gara oraino satisfatcera ?*

I. Bai, ceten bekhatuari çor citçayoçen eternitateco pena aldatua bai da dembora bateraco penara, ceina sofritu behar bai dugu mundu huntan edo bertcean.

G. *Nola satisfatcen çayo Jaincoari pena horrentçat ?*

I. Penitentciazco obrez, ceinac complitcen bai ditugu Jesu-Christoren graciarequin, ceinaz choilqui satisfa eta mercecimendu içan ahal bai deçaquegu.

G. *Cein dire obra hec ?*

I. Hec dire bereciqui Cofesiorac penitentciatçat emaiten darozquigunac, hala nola othoitçac, barurac, eta amoinac.

G. *Asqui da Jaincoari satisfatcea ?*

I. Ez, behar dugu halaber lagunari satisfatu, baldin ofentsatu badugu.

G. *Nola satisfatcen çayo lagunari ?*

I. Hari bere presunan, bere ohorean, edo bere onthafunetan eguin diogun bidegabea erreparaturic.

BEDERATCI-GARREN LECCIONEA.

Cofesarceco manieraz.

G. **C** Er eguin behar dugu Cofesoraren oinetan garenean ?

I. Lehenic , ceinatu behar gara. Bi-garrenecoric , erran behar dugu : *Aita , benedica naçacu , ceren eguin bai dut bekhatu*. Hirur garrenecoric , erran behar dugu *Confiteor , meâ culpâ-raino* , hura campoan utciric. Laur-garrenecoric , erran behar tugu gure bekhatu guciac , penatic guëhien eguiten dutenatic haliz beguita egon gabe noiz Apheçac interrogatuco gaituen.

G. Cer eguin behar da ondoan ?

I. Lehenic , akhabatu behar da *Confiteor*.

Bi-garrenecoric , aditu behar dire atentcione eta artha handi batequin Cofesoraren abisuac.

Hirur-garrenecoric , errecibitu behar da absolucionea humiltasun handi-batequin.

G. Cer eguin behar da baldin Cofesorac errefusatzen badu absolucionea ?

I. Obeditu behar da , haren yuyamenduaren azpian yatri behar da , eta harc erraiten duena eguin.

G. Cer eguin behar da Cofesorac absolucionea emaiten duen demboran ?

I. Orduan behar dire berriz higuindu bere bekhatuac contricionezco Acta bat eguinic , eta yuntatu behar gaizco Jesu-Christori , harc olibetaco baratcean gure bekhatuez içaitu çuen dolorean.

G. Eguizu contricionezco Añu bat.

I. Ene Jaincoa, barkhamendu esque nagorçu humilqui ene bekhatu guciez, damu dot eta urriqui çure amoreac-garic, ceren guciez ona çarelaric ofentsatu çaitudan, eta harteen dot borondate sermu bat ez guchiago bekharuric egniteco çure graciarequin batean; balaber harteen dot borondate nere bekhatu guciez oloqui cofesateco, eta emanen çaitan penitentiaren complicececo.

G. Cer eguin behar du Cofesoraren oinetaric ilkhi ondoan?

I. Lehenic, Jaincoari esquerrac eman behar dioz-cagu errecibitu dugun graciaz.

Bi-garrenecoric, gogoan orabilli behar tugu Cofesoraren abisuac, eta hequin seguitceco deliberacionea hartu.

Hirur-garrenecoric, harc eman darocun penitencia ahalic lasterreza eguin behar dugu.

Laur-garrenecoric, baldin absolucionea bertce aldi bateraino luçatu badarocu, behar dugu haren-gana bihurtu harc seinalatu eta marcatu duen egunean.

HAMAR-GARREN LECCIONEA.

Indulgentciaz.

G. C Er da Indulgentciat?

I. Indulgentcia da Penitenciaco Sacramentuac barkhatu dituen bekharuei çor cirçayoten dembora batetaco penen barkhamendua.

G. Norc du Indulgentcia emaiteco indarra edo podorea?

I. Indar hura badu gure Aita Sainduac Eliça gucian, eta Jaun Aphezpicuec badute bere Diocesetan.

G. *Noren-ganic dute indar hura?*

I. Jesu-Christo gure Jauna-ganic, ceinac eman bai dio bothere hura bere Eliçari, eta Eliça baliatu da indar hartaz Apostoluen demboratic orainocoan.

G. *Indulgentciec nola barkhatcen dute bekhatuei çor çayoten pena?*

I. Jesu-Christoren mercecimendu guciz handiac era infinituac, eta Sainduac satisfaccione abundantac guri aplicatuz.

G. *Cer eguin behar da indulgentzien irabazteco?*

I. Içan behar da eguiazco penitent, eta leyalqui complitu behar dire Indulgentcia emaiten duenac manatcen dituen condicione guciac.

G. *Indulgentcia irabaci duena dispentfatua da penitencia eguiteie?*

I. Ez, penitencia eguin behar dugu gure bici gucian.

HAMECA-GARREN LECCIONE.

Annuntcioaz, eta Ordenaz.

G. *C Er da Annuntcioa?*

I. **C** Annuntcioa da Sacramendu bat eriei atimaco eta gorhputceco behar dituzten laguntça gucien emaiteco ordenatua.

G. *Cer disposicionetan errecibitu behar da Annuntcioa?*

I. Cofesatu behar da baldin bekhatu mortalean bada.

G. *Ordean ecin cofesa daitequenac, cer eguin behar du?*

I. Behar du ičan confesarceco guticia eta desira,
eta eguin behar du contricionezco Acta bat.

G. *Sacramendu hunen errecibitceco egon behar
da extremitateraino edo osoqui etsi arteraino?*

I. Ez, asqui da hiltceco arriscuarequin eri icaitea.

ORDENA Z.

G. *Cer da Ordena?*

I. Ordena da Sacramendu bat, ceinac Eliça gu-
çonei emaiten bai diote bothere eta indar Eli-
çaco eguinbiden eguitceco, eta hequin ungui
eta tsinduqui eguitceco gracia.

G. *Nondic heldu da bothere edo indar hori?*

I. Heldu da Jesu-Christo gure Jauna-ganic.

G. *Cer disposicionerequin errecibitu behar da Sa-
cramendu hau?*

I. Behar da ičan graciázco estatuan, eta ičan
Jaincoac hortara deithua.

HAMABI-GARREN LECCIONEA.

Ezcontçaz.

G. *C Er da Ezcontçaco Sacramendua?*

I. **C** Ezcontça da Sacramendu bat, ceinac san-
tificatcen bai du guizonaren eta emaztearen ar-
reco focietate edo barafun çucena eta legiti-
moa, eta hei emaiten bai diote gracia bere
haurren hasteco eta alchatceco Jaincoaren bel-
durtasunean.

G. *Cer disposicionerequin errecibitu behar da Sa-
cramendu hau?*

I. Behar da ičan graciázco estatuan.

G. *Cer eguin behar da oraino?*

I. Errecibitu

I. Errecibitu behar da sacramendu hau modestia handi batequin, ahalquegabetasun gucietarie beguiraturic.

G. *Non errecibitu behar da Ezcontçaco sacramendua?*

I. Bere hertian eta bere Erretora-ganic, edo hanc bere partez hartaco eçarri duen aphez baten-ganic.

G. *Cein dire presuna ezconduen obligacioneac?*

I. badire bortz: 1.º Elkharrequin baquean eta batasun saindu batean bicitcea. 2.º Batac bertcearen nartioac, hutsac eta humoreac pacientciatequin sofritcea. 3.º Batac bertceari ezcontçaco fedea leyalqui beguiratcea. 4.º Bere beharretan batac bertcea laguntcea. 5.º Bere hauttac Jaincoaten beldurtasunean altchatcea.

G. *Biryinatafuneco eta alharguntosuneco estatua ez da kobeac ezcontçacoa baino?*

I. Bai, hartan sainduqui bicitceco hartcen denean.

G. *Cein behar da bada bietarie hautatu?*

I. Jaincoac ceintara deitzen gaituen ikhufiric, hura hautatu behar da.

HAMAHIRUR-GARREN LECCIONEAC.

Othoitçaz.

G. *Er da Othoitça?*

I. **C** Othoitça da gure gogoa eta bihotça Jaincoari altchatcea, behar ditugun gauçac hari galdeguiteco.

G. *Obligatuac gara Jaincoari othoitz eguitera?*

I. Bai, hura da guiristinen eguinbide hertsietarie bat, niholere ecin utçizcoa.

G. Cergatic hori?

I. Ceren Jaincoaren laguntçaren beharra bethi bai dugu, eta Jaincoac manatcen bai darocu haren laguntça galde deçagula gure othoitcetari.

G. Nola behar da othoitz eguin?

I. Humiltasun handi batequin, fidantcia handi batequin, eta bethi iraunez edo pertseberatuz.

G. cer da humilqui othoitz eguitea?

I. Hura da eçagutcea eta aithortcea ez garela gai edo digne Jaincoaren aincinean aguertceco, eta hartaz entçunac içaiteco.

G. cer da fidantciarequin othoitz eguitea?

I. Hura da esperantça içaitea Jaincoac emanen darocula galdeguiten dioguna, baldin hala conbeni bada haren gloriarentçar eta gure salbamenduarentçar.

G. Fidantcia hori cerc emaiten darocu?

I. Jaincoa guciz ona dela yaquiteac, eta Jesu-Christo gure Jaunaren merecimendu handieci.

G. Cer da bethi iraunez edo pertseberatuz othoitz eguitea?

I. Hura da behinere unhatu gabe othoitz eguitea, Jaincoac luçatua-gatic arren guri emaitera galdeguiten dioguna.

G. cer eguin behar da oraino?

I. Jesu-Christo gure Jaunaren icenean gure othoitçac eguin behar tugu, ceren hartaz baiciecin mereci bai deçaquegu entçunac içaitea.

G. cein demberaz behar da bereciqui othoitz eguin?

I. Goicean, arraxean, bere lan eta accione phuruen edo principlalen hastean, gure lanen edo accionen hastean.

- G. Egunen dugu othoitça lucea içaiten necessario da?
- I. Ez, alqui da choilqui Jaincoari bihotça altehattea.
- G. Igandetan eta bestetan ez da othoitç guchiago eguin behar bertee eguntan baino?
- I. Bai, ceren egun hec bai dire bereciqui othoitç eguitcco destinaçuaç eta eçlegituac.
- G. Gure othoitçetan cer galdetu behar diogu Jaincoari?
- I. Haren gloria, gure salbamendua, eta gure lagunaren salbamendua aicina ahal deçaqueten guçça guciac.
- G. Ezdeçoquegu galda munduco onhasunac bicia, ofesuna, &c.
- I. Bai, baldin galdeteen bai dugu chede eta fin on batetacotç, guciac Jaincoaren borondatearen azpian eçarriric.

HAMALAU-GARREN LECCIONE.

Jaunaren othoitçaz, edo Pater nosteraz.

- G. **C** Ein da othoitçic hoberena?
- I. Hura da Pater noster, edo Jaunaren othoitça.
- G. Cer da Jaunaren othoitça?
- I. Hura da othoitç bat Jesus-Christo gure Jaunac berac irakhatli darocuna.
- G. Erraçñ larenez.
- I. Pater noster, &c. Goiceco othoitçean beçala, pag. 9.
- G. Erraçñ eçcoaraz.
- I. Gure aita, &c, &c. Goiceco othoitçean beçala, p. 10.
- G. Cergatic dioçu, gure Aita?
- I. Jaincoa baitan gure fidanteia eçartceco haren ume beçala eta haren gloriaco pñimu beçala.
- G. Cergatic ez duçu erraiten, ene Aita?
- I. Ceren guciac anaya baicara, eta elkharentçat othoitç eguin behar bai dugu.
- G. Cergatic dioçu, Cernetan çarena?
- I. Ceren Jaincoa lekhu guciatan içan arren halere Cerua bai darocaga haren gloriaren Tronua beçala.
- G. Cembar galde dire Jaunaren othoitçean?
- I. Badire çazpi.
- G. Eçpliaça çaçñ lehena: Erabil bedi sainduqui çure icetia.
- I. Erran nahi da, içan çaitte eçagutua, adoratua, eta

maitarua munda guciar.

G. *Esplika çaqu bi-garrena* : Ehor bedi çure erresuma.

I. Hori erran nahi da , mana çaqu gure bihotzetan çure guciar , eta goçaraz gaitçatçu çurequin çure erresumaco gloria sailduaz.

Jaunaren Othoitçaren seguida.

G. *E* *Splica çaqu kirur-garren galdea* , Eguin bedi çure borondatea Ceruan beçala lurrean ere.

I. Erran nahi da , içan çaita lurrean obeditua , ceruan çaren beçala.

G. *Esplika çaqu laur-garrena* : Iguçu egun gure eguneco oguia.

I. Iguçu Arimaco eta gorphuteeco biciarentçat egun guciez behar dirugun gauçac.

G. *Esplika çaqu bortz-garrena* : Eta barkha dietçagutçu gure çorrac.

I. Hori erran nahi da , iguçu eguiazco penitencia baten dohaina , eta gure bekhatuen barkhamendua.

G. *Cergatic erraiten duçu* , guc gure-gana çordun direnei barkhatcen derauztegun beçala ?

I. Hori erran nahi da , Jaincoac ez darocula barkhatuco , non ez dugun guc barkhatcen.

G. *Esplika çaqu sei-garren galdea* , eta ez gaitçatçenla utz tentamendutan erortcera ?

I. Erran nahi da , edo khien darocuçu tentacionea , edo iguçu haren garaitceco gracia.

G. *Esplika darocuçu çazpi-garrena* , Aitcitic beguira gaitçatçu gaitceric.

I. Hori erran nahi da , libra gaitçatça bicitce huntaco etsaletarie eta miserietarie , eta heriotce eternaletic.

G. *Jaunaren othoitçaren akhabantçan cergatic erraiten da hitz hau* , halabiz ?

I. Jaincoa baitan dugun fidantcia , eta eguin dirugun galde gucietan entçunac içaitco desira edo guicia erakhatcera emaiteco.